

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ES MEZŐGAZDASÁGI LAP

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
TULAJDONA.

TELEFON: 158 szám.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1.-ÉN ÉS 15.-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM

TELEFON: 158 SZÁM

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lei, rendes tagdíja évi 200 lei, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lej pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT

AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lei Negyed évre 100 lei
Fél évre 200 lei Egyes szám 8 lei

A romániai új mezőgazdasági kamarai törvény ismertetése.

Ezelőtt 5 évvel alakultak meg Romániában az első mezőgazdasági kamarák, amikor 5 év tartalmára történtek a törvény értelmében a kamarai választások. Azóta más kormány jutott uralomra és új törvényt alkotott a mezőgazdasági kamarákról, amelyek alapján ki irták az új választásokat, amelyeknek aktusa részben már meg is kezdődött és így időszzerűvé vált az új mezőgazdasági kamarai törvénynek az ismertetése.

Az új törvény 2-ik szakasza szerint a kamarai testület a következő szervekből áll: 1. helyi mezőgazdasági bizottságok, 2. vármegyei mezőgazdasági kamarák, 4. kerületi mezőgazdasági kamarák és 5. a mezőgazdasági kamarák szövetsége.

A 3-ik szakasz szerint a vármegyei és kerületi kamarák, valamint a kamarák szövetsége autonóm testületek, jogi személyiséggel bírnak és egyenként külön alapszabályok alapján működnek.

Az 5-ik szakasz szerint a kamarák, a választójogi törvény szerint kerületekre osztva, saját kebelükből szenátort választanak.

A 6-7-ik szakasz értelmében minden községben egy helyi mezőgazdasági bizottság alakítandó. Ezek a bizottságok a helyi közigazgatási tanácsok segítő szervei, a vármegyei mezőgazdasági kamaráknak pedig végrehajtó közegei. A bizottság áll a községi bíróból, vagy annak megbízottjából és 2-3 vagy 4 tagból, aszerint hogy a községben 600-ig, 3000-ig, vagy 3000-en felül megy a kamarai tag-választóknak a száma.

A 8-ik szakasz értelmében, választói joggal bírnak mindazok a mezőgazdasággal foglalkozó férfiak és nők, akik földadót fizetnek és 21. életévüket betöltötték. Választójoggal bírnak a gazdasági jellegű iskolák végzettjei, még akkor is, ha földadót nem fizetnek. A választók névjegyzékét a közigazgatási hatóságok állítják össze. A névjegyzékből kimaradtak minden év január havában kérhetik a névjegyzékbe való felvételüket a közigazgatási hatóság útján.

A 9-ik szakasz értelmében helyi mezőgazdasági tagok sorába csak a 30 életévüket betöltött irni és olvasni tudók választhatók be. Az okleveles gazdák és gazdasági iskolát végzettek már a 25-ik életévük betöltése után választhatók.

A 10-ik szakasz értelmében a helyi mezőgazdasági bizottsági tagok jelölése legalább 10 választónak írásban való ajánlása útján történik. A szavazás akként történik, hogy a választók a választási hirdetményben megjelölt napon és órában összegyűlve, közgyűlés alakulnak át, a községi bíróságot vezetője alatt, a szavazás felkiállításával, vagy kézfelemelés által jeleik meg. Jogérvényes választáshoz a szavazók 51 %-ának jelenléte szükséges. Ellenkező esetben a választás 8 nap múlva megismétlendő. Amennyiben a választók bírósági személy jelenlétében ohajlják megejteni a szavazást, a választók

költségére, az illetékes törvényszék elnöke, bírót delegálhat. A bizottsági tagok mandátuma 5 évig tart és tiszteletbeli. A törvénynek a mezőgazdasági kamarákról általánosságban szóló fejezete, ismerteti a kamarák rendeltetését, mely az érdekképviselő és érdekvédelemből áll. A kamarák a közigazgatási törvény értelmében a megyei közigazgatási bizottság rendelkezése alá tartozó földmivelésügyi és állattenyésztési rendelkezéseket is hivatva vannak végrehajtani.

A 15 szakasz értelmében a megyei kamarák 40-60 tagból állanak, alapszabályaik rendelkezései szerint. Ezek közül $\frac{3}{5}$ rész a választók sorából választandó, $\frac{1}{5}$ rész a megyei tanács által, a saját kebeléből kirendelt jogszerű tag, $\frac{1}{5}$ rész pedig az állam, a gazdasági egyletek és magánosok delegáltjai.

A 17-ik szakasz szerint a vármegyei mezőgazdasági kamara tagjait a helyi mezőgazdasági bizottsági tagok választják. A megyei kamarába beválaszthatók mindazok a férfiak, akik valamely helyi mezőgazdasági bizottság választói névjegyzékében szerepelnek, 30 életévüket betöltötték, irni-olvasni tudnak és maguk vezetik gazdasági üzemüket, vagy ha valamely gazdasági iskolát végeztek. A mezőgazdasági kamarai tag jelölések legalább 8 nappal a választások előtt a törvényszéki elnöknek eszközöndök írásban, legalább 10 választó ajánlásával. A jelölő listával egyidejűleg minden jelölt 1000 leit tartozik letébe helyezni a mezőgazdasági kamara javára, mely összeg nem térítetik meg, bármi legyen is a választás eredménye. Az 1000 lei kötelező lefizetése sérelmes az érdekeltekre nézve, mert a kamarai tagsággal nem járnak anyagi előnyök, sőt ellenkezőleg a közvélemény a megválasztottaktól sok időt és munkát igénylő önzellen, közérdeku tevékenységet vár.

Minden vármegye egy választó kerületet képez és a választás a megye székhelyén történik, egy törvényszéki bíróságot elnöklet alatt. A szavazás kötelező és titkos. Az igazolat anul elmaradó választók a kamara javára 500 lei pénzbírsággal büntethetők. A megválasztott tagokat a törvényszék elnöke hívja össze. Az így összehívott gyűlés igazolja a mandátumokat és megválasztja a kamara vezetőségét.

A 22-ik szakasz értelmében a kamarai tagok megbízatása 5 évig tart. A lemondott vagy elhalt tagok helyei a póttagok sorából töltenek be. Ha a póttagok száma eléri az összes tagok számának $\frac{1}{3}$ -át, új választás irandó ki.

A 23-ik szakasz értelmében a kamara jogszerű tagjai a következők: 1. a megyei mezőgazdasági tanácsos, 2. a főállatorvos, 3. a vármegye legmagasabb rangú erdőmérnöke, 4. a vármegyében levő gazdasági és háztartási iskolák igazgatói és 5. a vármegyében levő mezőgazdasági és állattenyésztési üzemek főnökei. Az utóbbi alatt bizonyára az állami intézmények vezetőit érti a törvény. Ha a jogszerű tagok száma az alapszabályokban megengedettől nagyobb, az esetben a jogszerű tagokat a földmivelésügyi miniszter jelöli ki. A miniszter a

kijelölést vissza is vonhatja. A jogszerű tagok csak tanácskozási joggal bírnak.

A 24-ik szakasz a következőképen szól: „Azoknak a tagoknak a számát, akiket azok a gazdasági egyesületek és magánosok delegálnak, akik segéllyel járulnak hozzá a kamara költségvetéséhez, az alapszabályokban kell meghatározni. Az alapszabályok állapítják meg a megkívánt segélyt, valamint azt is, hogy hogyan koncentrálандók a szavazatok, ha a delegátusok száma nagyobb, mint az alapszabályok által fenntartott helyek száma.

Az egyesületek és magánosok képviselésének ügye még tisztázatlan. Szokatlan és indokolatlan u. i., hogy egyesületek nyújtásnak támogatást a mezőgazdasági kamaráknak, ugyszintén szokatlan az is, hogy „magánosok” pénzért befolyást vásárolhasanak maguknak egy köztisztületnél. Kamarai alapszabály tervezetek még nincsenek. Magyar szakegyesületek azonban vannak, amelyek főként magas tagdíjak, illetve ahogy a törvény nevezi „subvenciók” megállapítása esetén, könnyen elzárhatók lesznek a kamarában való képviseléstől.

A 25-ik szakasz a vármegyei mezőgazdasági kamara szerveit a következőkben állapítja meg: 1. a közgyűlés, 2. az igazgatóválasztmány és 3. a felügyelő bizottság.

A 26-ik szakasz a kamara munkakörét írja elő, amely szerint a vármegyei kamarák támogatják a szakoktatást minden irányban. A rendelkezésükre álló eszközökkel előmozdítják a növénytermelést és állattenyésztést. Összeállítják az okleveles gazdák címjegyzékét és átadják az illetékes törvényszék elnökének szakértők gyanánt való meghívás céljából. Iskolákat, magtisztító telepeket, faiskolákat állítanak be. Segélyezik a gazdaköröket, véleményt és szaktanácsot adnak hatóságoknak és magánosoknak. Kereskedelmi célzat nélkül árut és pénzt közvetíthetnek a gazdák részére.

A 32-ik szakasz értelmében a kamarák évenként 2 rendes közgyűlést tartanak, egyet tavasszal és egyet ősszel. A kamara közgyűlésének határozatképességéhez a tagok számának felénél eggyel több tag jelenléte szükséges. A következő szakaszok a közgyűlés tárgyait ismertetik.

A 38-ik szakasz értelmében, a kamarai tagdíjakat is vehetnek ki, ennek jogérvényesen való megszavazásához azonban, a községi mezőgazdasági tanácsok egy delegátusa is meghívandó. Sajnos, a törvény csak egy delegátus meghívását írja elő és a közgyűlés a megjelent delegátusok számára való tekintet nélkül, határozatképes. Egyes kamaráknál korábban is történtek a tagdíj kivetésére kísérletek, sajnos, azonban a kamarák még nem állanak hívtásuknak olyan magaslatán és a mezőgazdálkodás nem olyan intenzív, hogy a külön tagdíj kivetés indokolt volna. Ez a szándék eddig megtörtött az érdekeltek ellenállásán.

A 39-ik szakasz értelmében a közgyűlés 8-10 tagból álló igazgatóságot választ és ezen kívül egy elnököt, aki a választott

tagok sorából választandó. Az alelnököt az igazgató-választmány választja meg. A választás 5 évre szól. Az igazgató-választmány 2 havonként egyszer tart ülést. Az egyesületek delegátusai az igazgatóságba is beválaszthatók, ha jelentékeny szubvenciót fizetnek!

A 42-ik szakasz a választmány teendőit írja elő. A választmány végrehajtja a közgyűlés határozatait, irányítja az ügymenetet, elkészíti a kamara költségvetését, munkaprogramját stb. A választmány egy végrehajtó-bizottságot is küldhet ki a maga kebeléből; mely a hivatal vezetőjéből és két választmányi tagból áll. A választmány szakbizottságokat is alakíthat.

A 48-ik szakasz az ellenőrző-bizottság szervezéséről és munkaköréről szól.

Az 50-ik szakasz a megyei mezőgazdasági kamara hivatalának teendőit foglalja össze. A hivatal, helyesebben a tisztikar, a kamara végrehajtó szerve. A törvény szerint a kamarára bizhatók az agrárreform befejező munkálatai is. A hivatal tisztikara áll: 1. a kamara igazgatójából, 2. a kamara aligazgatójából és 3. a szükséges irodai tisztviselőkből. Külső szolgálatra külön személyzetet alkalmazhat a kamara.

A törvény IV-ik fejezetében, az 57-ik szakasztól kezdődően, a kerületi mezőgazdasági kamarák teendőit és szervezetét ismerteti. A minisztérium jóváhagyásától függően egy tartományi igazgatóság körletében a vármegyei kamarák egy vagy több kerületi kamarát létesíthetnek, működési területükön levő egyesületekkel és szövetségekkel karöltve.

Az 58-ik szakasz szerint a kerületi kamarák feladata összhangba hozni a tag-kamarák működését. Tekintettel arra, hogy a kerületi kamara, a megyei kamara és a központ közé ékelődik, mint ellenőrző, véleményező, felettes szerv, valószínűnek látszik, hogy a kerületi kamarák életképtelenek lesznek és sok helyen a megalakításuk is nehézségekbe fog ütközni.

Az 59-ik szakasz szerint a kerületi kamarák szervezete ugyanolyan, mint a vármegyei kamaráké, vagyis: közgyűlés, igazgató-választmány, és ellenőrző-bizottság. Ezeknek a szerveknek a feladata, részükre a törvényben körvonalozott területen és munkakörben körülbelül ugyanaz, mint a fentebb ismertetett vármegyei kamaráknak.

Az V-ik fejezetben a 69-ik szakasztól a mezőgazdasági kamarák központjának szervezetét ismerteti a törvény. A központban helyet foglalnak a vármegyei és kerületi kamarák, valamint a gazdasági egyesületek és gazdasági jellegű szövetségek is, amennyiben azok a központot anyagilag támogatják.

Az egyes kamarák a központba 2—2 tagot delegálnak, a központot szubvencionáló egyesületek 1—1 tagot. A központnak 11 jogszabályi tagja van, akiket a földművelésügyi miniszter és a törvény által megjelölt szaktestületek delegálnak. A központ feladata a vármegyei és kerületi kamarák működésének az irányítása, ellenőrzése és az országos jelentőséggel bíró gazdasági érdekek képviselése. A központ szervezete ugyanaz, mint a vármegyei és kerületi kamaráké, vagyis munkáját a közgyűlés, igazgató-választmány és ellenőrző-bizottság látják el. Ezek működési körét a 72—80-ik szakaszok írják körül.

A VI-ik fejezet a kamarák jövedelmi forrásait ismerteti. A 82-ik szakasz felsorolja tételesen a jövedelmi forrásokat, melyek közül jelentősebbek a következők: 1. a földtulajdonosok földadójának egy fél%-3%-ig emelhető pótdója. A beszédendő kvótát a kamara közgyűlése állapítja meg, a kamarai központ valamint a földművelésügyi minisztérium jóváhagyásával. 2. az államsegélyek, 3. a községi legelők díjának 1—5%-a. A

beszédendő kvótát a kamara közgyűlése állapítja meg. 4. a kamara a saját üzemeiből, használatára adott javak jövedelmeiből, közvetítéseiből, tagdíjaiból, bizonyítványok díjából, stb származó bevételek, 5. az állategészségügyi bélyegek és díjak, gabona közraktárak, állatvásárok tisztajövedelmeinek egy része, különböző illetékek, birságpénzek és vármegyei hozzájárulási díjak.

A 86-ik szakasz szerint a vármegyei kamarák tartják anyagilag fenn a kerületi és központi kamarát is. A központ részére a bevételeknek legalább 5%-a fizetendő.

A VII-ik fejezet, különféle rendelkezéseket tartalmaz a kamara bélyeg, illeték és adómentességéről. Nem hallgathatjuk el a mai gazdasági viszonyok között — amikor a törvény is született —, hogy a gazda a bélyegtörvény értelmében csak 11 lejes okmánybélyeggel ellátott beadványban fordulhat a kamarához, amelyhez ha a postai bélyeg árát is hozzá számítjuk, egy mázsa kukorica árának körülbelül 8%-át kell fizetnie minden levélváltásnál az állam javára bélyegilleték címen. Az egyes kamarák tetszésétől függ, hogy a bélyegtelen aktákat mint felszerelést elintézik-e vagy beküldőiket esetleg illeték kihágás címen megbüntetik.

A 92-ik szakasz a felosztásról intézkedik.

A VIII-ik fejezet a 95-ik szakasztól a tisztviselők kinevezéséről szól, akiket a kamara nevez ki és királyi dekrétummal a miniszter erősíti meg állásukban.

Kolozsvár, 1930, XI. 22.

Török Bálint

az E. G. E. titkára.

A mezőgazdasági szakoktatás új törvénye.

Alig lehet ma aktuálisabb téma, mint a mezőgazdasági szakoktatás kérdése. Mindhárom magyar egyház közös nagy problémája, a román iskolapolitika által gazdasági alapjaitól megfosztott, kicsinyes, de céltudatos állami ellenőrzésekkel agyonszaklatott, névelemzések és hasonlók által tanulóinak számában felére csökkentett felekezeti középiskoláink egy részének gazdasági szakoktatás számára való átszervezése. A múlt hetekben a státusz-gyűlés a katolikus iskolákra nézve ezt elhatározta és a közeljövőben összeülő unitárius főtanács már csak afelől fog határozni, hogy a két unitárius középiskola közül melyiket alakítsa át gazdasági szakiskolává. De a középiskolák siralmas helyzetétől függetlenül is, az erdélyi magyar élet mind határozottabban követeli, hogy az erdélyi magyarságnak mintegy 80 %-át kitevő földművelésügyi fiai részére magyarnyelvű gazdasági iskolákat állítsanak fel. Ennek a problémának parancsoló imperatívusza elől ma már nem lehet kitérni. Épp ezért úgy gondoljuk, hasznos lesz — legalább a legjobban érdekelt gazdatársadalom előtt — az új mezőgazdasági és háztartási oktatásról szóló törvény ismertetése.

A Monitorul Oficial 1929 aug. 2-iki számában megjelent törvény és a Monitorul Oficial 1930. szept. 4-iki számában megjelent végrehajtási utasítása két típusú földművelésügyi és háztartási iskolát ismer: I. és II. fokut. Az első foku földművelésügyi iskola 3—4 éves. Lehet azonban két éves iskolát is alapítani, azonban ennek feltétele, hogy a hallgatói 7 elemi iskolát vagy 2 középiskolát végezzenek. A 3—4 éves I. foku gazdasági iskolába felvehetők a 13 évet betöltött, 4 elemi iskolai végzettséggel bíró ifjak. Az I. foku gazdasági iskola elvégzése is a leszállított katonai szolgálati időre jogosít.

A leányok részére felállítandó I. foku háztartási iskola 2—3 éves és négy e'emi végzettséget tételez fel.

A II. foku gazd. iskola 4 éves, hallgatói lehetnek az I. foku gazd. iskolát vagy 4 középiskolát végzett, 16 évüket betöltött ifjak. Azok, akik tanulmányaikat a gazdasági akadémián akarják folytatni, a II. foku gazd. iskola elvégzése után gazdasági érettségit tehetnek.

A II. foku háztartási iskola is 4 éves és az I. foku háztartási iskola, vagy 4 középiskola végzettséggel bíró, 15 évet betöltött leányok vehetők fel.

Mindkét foku gazdasági és háztartási iskolát a törvény 3. §-a szerint az államon, a mezőgazdasági kamarákon, a megyéken és községeken kívül magánosok és nem közjogi személyiségek is állíthatnak fel, azonban ha a nyilvánossági jogot és a leszállított katonai szolgálati idő kedvezményét meg akarják szerezni, akkor Földművelésügyi Minisztérium által hagyandók jóvá és ennek az ellenőrzése alá helyezendők.

A 10. § szerint, mely a fentén kívül az egyedüli kisebbségekre is vonatkozó szakasz, az ethnikai kisebbségek által lakott területeken a mezőgazdasági szakoktatás (t. i. az állami) a román nyelven kívül más nyelveken is történhetik, azzal a feltétellel, hogy a román nyelv, a román történelem és földrajz és a jogi alapfogalmak román nyelven adassanak elő. A kisebbségi nyelvű gazdasági magániskolákban román nyelven adandók elő: Románia földrajza, a román nyelv és a jogi alapfogalmak.

A törvény 1. §-a a mezőgazdasági iskolákat a Földművelésügyi Minisztérium irányítása, vezetése és ellenőrzése alá helyezi, az iskolák alapszabályait is a Minisztérium hagyja jóvá a gazdasági szakoktatás nagytanácsának javaslatára. Az alapítás, megszüntetés királyi dekrétum által történik, az alapítók kötelesek azonban a minimális felszerelésen kívül az iskola működését biztosítani legkevesebb 20 évre.

Mindkét foku iskola tanáraitól a törvény belföldi vagy ezzel ekvivalens külföldi akadémiai végzettséget, 2 éves gazdasági praktizist és katedrának megfelelően szakbizonyítványt, illetve amíg a belföldi gazdasági akadémiákon a szakszekciókat felállítják, a katedrának megfelelő tárgykörben szakmunkákat kíván.

A jelen törvény külön meghatározza mindkét foku iskola részére az előadandó szak- és az általános kulturához tartozó tárgyakat. A szaktárgyak mellőzésével mi csak az általános tárgyakat írjuk ide. Az I. foku iskola részére: a román nyelv, történelem, földrajz, mértan, számtan, egészség-tan [ezt egy helybeli orvos adhatja elő], alkotmánytan, zene, szépírás, rajz és az iskola választása szerint a német vagy francia nyelv, vallás. A II. foku iskola részére: román nyelv és irodalom, filozófiai és pedagógiai alapfogalmak, francia v. német nyelv, történelem, földrajz, vallás. A két utolsó tárgy kivételével ezt az anyagot a II. foku iskolában két tanár adja elő.

A törvény rendszabályozza ezenkívül a gazdasági szakismeretek népszerűsítését is, a különböző téli tanfolyamok, vándoroktatások stb. révén.

Nem állítható, hogy ez a törvény a kisebbségek számára kedvező rendelkezéseket tartalmazna. Mindössze két paragrafus van a törvényben, ami a kisebbségi nyelvű gazdasági iskolákra vonatkozik. A kisebbségi iskolákat is ugyanazon szabályok alá utalja, amelyeket az állam, a megyék, tehát a többségi nép által felállítandó iskolák részére szab meg. Persze: abban kivétel van, hogy kötelező állami támogatásról a kisebbségi iskolák számára nem beszél.

Ez a törvény sem nem rosszabb, sem nem jobb, mint a többi román törvények s ha nehezen is bár, a kisebbségek ennek a keretén belül megszervezhetik a maguk szakiskoláit, amelyek népük kulturális és gazdasági színvonalának felemelésére, gazdasági szerveztségének megerősítésére vezetnek.
Albrecht Dezső.

Cukorrépa fejlődési vizsgálatok a fenyészdő utolsó szakában.

Irla: Grüber Ferenc.

A cukorrépa terméshozama szempontjából igen fontos a kiszedés idejének helyes megválasztása. Nehéz azt az időpontot jól meghatározni, amikor a cukortartalom és a gyökértermés nagysága a legkedvezőbb összhangban van.

Igen jelentős veszteségek érhetik a gazdát akkor, ha répáját korán szedeti. A derűs, napsütéses őszi napok igen sokat segíthetnek a növény fejlődésén, ilyen időben a szárazanyag-tartalom és a cukor tetemesen növekedik. A gyarapodás azonban csak bizonyos határig tart. Mint az alábbi számadatokból látni fogjuk, bizonyos időponton túl, bármilyen kedvezőek is az éghajlati viszonyok, a répa fejlődése megáll, cukortartalma, levél és gyökérsúlya egyaránt csökken.

A magyarvári gazd. akadémia növénytermelési tanszéke minden évben rendszeres vizsgálatot végez ezen kérdés tisztázására. A közölt számok 150 répa átlagos mérési és polározási eredményei. Az átlagos mintát úgy vettük, hogy két napokint kiszámítottunk háromszor 50 répát olyanképpen, hogy a sorokban haladva minden 50-ik növényt szedtünk csak ki. A vizsgálatnál, technikai okok miatt a szárazanyag-tartalom meghatározását elejtettük, csupán a gyökér- és levél súlyát és a cukortartalmat határoztuk meg.

Idő	Levél	Gyökér	Cukortartalom %	Jegyzet	
					hó
IX.	30.	1,01	3,10	19	
X.	2.	1,25	3,54	19	
X.	5.	1,40	3,59	16	
X.	7.	1,20	3,50	16,10	
X.	9.	1,10	3,35	16,10	
X.	11.	1,00	3,60	16,60	
X.	13.	1,10	4,00	15,20	X/12-én 12 mm csapadék.
X.	15.	1,00	4,10	14,20	
X.	17.	0,85	4,30	15,70	
X.	20.	0,82	4,65	15,60	16 mm csapadék.
X.	22.	0,76	4,70	12,60	
X.	24.	0,78	3,12	12,00	
X.	27.	0,68	2,95	12,60	
X.	30.	0,80	2,80	13,30	

A levélsúly és a cukortartalom október eleje óta állandóan csökkent. De ez ma már a természet gazdák szempontjából nem annyira fontos, mivel a répát nem a cukortartalom, hanem a répa súlya alapján veszi át a gyár.

A cukortartalom csökkenésében kétségen kívül az esős napok játszó a legnagyobb szerepet, mert amint a kimutatásból is látszik, a csapadék utáni napon az első esetben 1%, a második esetben pedig 3% cukortartalom csökkenés volt tapasztalható. A folytonos csökkenés oka ezen kívül valószínűen az 1929. őszi abnormis időjárás, mivel az eső után nem volt meg a megfelelő napsütés és meleg, hogy a növény összeszedhesse magát.

További vizsgálatok annak megállapítására történtek, hogy mennyi veszteség éri a répát, ha különböző mértékben leszedjük a levélzetét. Takarmányszük esztendőben meg szokták egyes vidéken tenni, hogy jobb híjján, cukorrépa levelet etetnek, még mielőtt

a növényt kiszedték volna. Hogy mennyire káros dolog ez, azt bizonyítja az alábbi vizsgálat eredménye.

Idő	I.	II.	III.	százalék			Jegyzet
				1.	2.	3.	
hó	kilogramm			százalék			
IX.	30.	1,40	—	—	19,00	—	—
		—	1,35	—	—	19,90	—
		—	—	2,30	—	—	19,80
X.	2.	1,40	—	—	19,00	—	—
		—	1,30	—	—	19,80	—
		—	—	2,10	—	—	19,40
X.	5.	1,65	—	—	19,00	—	—
		—	1,20	—	—	17,60	—
		—	—	2,10	—	—	15,60
X.	7.	1,80	—	—	18,00	—	—
		—	1,40	—	—	15,30	—
		—	—	1,80	—	—	13,50
X.	9.	1,80	—	—	17,20	—	—
		—	1,10	—	—	9,80	—
		—	—	1,65	—	—	13,40
X.	12.	1,90	—	—	14,90	—	X/12-én 12 mm csapadék
		—	1,10	—	—	9,60	—
		—	—	1,42	—	—	14,00
X.	14.	2,00	—	—	13,00	—	—
		—	1,00	—	—	10,00	—
		—	—	1,10	—	—	16,20
X.	16.	2,10	—	—	12,80	—	—
		—	1,00	—	—	9,20	—
		—	—	1,00	—	—	12,50
X.	19.	2,40	—	—	12,80	—	X/20-án 16 mm csapadék
		—	0,90	—	—	9,60	—
		—	—	0,90	—	—	9,90
X.	21.	2,60	—	—	12,90	—	—
		—	0,80	0,85	—	—	8,40
X.	23.	2,00	—	—	12,90	—	—
		—	0,88	0,80	—	—	7,60

Az I. számú rovat a teljes levélzetű növények, a II. a félig, a III. pedig a háromnegyedrészen lelevelezett növények sulyadatait, 1. 2. 3. pedig ugyanazok cukortartalmára vonatkozó eredményeket tartalmazza. Mint a számokból kitűnik, a lelevelezés káros hatása arányos annak mértékével. — Az 50 %-ban lepusztított levelű répa sulyvesztése nagyjában lépést tart a 75 %-nyira lelevelezettel, cukortartalma azonban kevésbé romlik le. A III. illetve 3. oszlop anyaga a tipikus kényszerérés jeleit mutatja (lásd okt. 12—16-ig az eredményeket), ami jelen esetben érthető is, hiszen nem lévén képes kellő módon asszimilálni, másrészt a fejen fennmaradó levélcsomkokon keresztül a víz elpárolog s így a szárazanyag s vele kapcsolatban a cukortartalom is viszonylagosan emelkedik. Természetesen ezzel nem azt akarom mondani, hogy ez az emelkedés minden esetben bekövetkezik, vagy egyáltalán valószínű is, jelen kísérletnél azonban a fenti eredményeket tapasztaltuk. Tény az, hogy nem egészen egy hónapi kísérleti idő alatt a teljes levélzetű 10 drb. répa átlagsúlya 1.40 kg.-ról 2.00 kg.-ra emelkedett, cukortartalma pedig 19%-ról 12.90%-ra csökkent. Ezzel szemben a félig, mind a háromnegyedrészen lelevelezett répánál, ugy a sulyban, mint a cukortartalomban jelentős veszteség tapasztalható. Tehát ne takarmányozzunk répalevelet, míg a növény a földben van, mert az így előálló kár jóval nagyobb, mint a répalevél takarmányértéke.

Ugyancsak az 1929. abnormis időjárás hatását vizsgálandó, vastagsági méreteket is eszközöltünk. 100 drb. répa közül volt:

Ugyancsak az 1929. abnormis időjárás hatását vizsgálandó, vastagsági méreteket is eszközöltünk. 100 drb. répa közül volt:

Átmérő mm	darab	átlagos növekedés		
		okt. 1.	okt. 1—9.	okt. 9—15
miliméter				
20—30	2	0'8	7—	9'—
30—40	19	0'4	8—	11'10
40—50	28	0'3	4'4	6'5
50—60	24	0'16	2'5	4'7
60—70	15	0'46	1'7	2'7
70—80	9	0'44	0'8	0'3
80—90	3	0'30	1'2	1'6

Berky József

Berky József, a Kolozsvári Gazdasági Egylet elnöke, preszbiter, a Gazdák Hitelszövetkezetének, a Középtizedi Hitelszövetkezetnek igazgatósági tagja, a Honvéd-utcai dalárda diszelnöke, az EGE választmányának tagja, november hó 20-án Kolozsváron váratlanul elhunyt 49 éves korában. Korán ragadta el a halál családjától és azon intézményektől, amelyek vezetésében résztvett. Mintaszerű gazdálkodást folytatott, elnöke volt a Kolozsvári Gazdasági Egyletnek, melyet nyugodt, megfontolt bölcseséggel vezetett és virágoztatott fel a háboru után. Temetése Kolozsvár város közönségének óriási részvete mellett folyt le. — A temetésen képviseltették magukat a Kolozsvári Gazdasági Egylet kivül, amelynek nevében a háznál Török Bálint, a sirnál Balázs István alelnök bucsuztatta el, az Erdélyi Gazdasági Egylet, az O. M. P., a M. P. kolozsvári tagozata, a Ref. egyházközség, a Honvéd- és Magyar-utcai valamint hidelvi földész dalárdák, a Középtizedi Hitelszövetkezet, a K. G. Hitelszövetkeze, a „Kalandos” földész temetkezési társulat. Az elhunytat a rokonok, jó barátok és ismerősök hosszú sora kísérte ki utolsó útjára a temetőbe. A gyászszertartást Vásárhelyi János, ref. püspökhelyettes végezte. Berky Józsefet édesapja, felesége és két árvája valamint az örökbe fogadott árva leánya siratja. Emlékét kegyelettel őrizzük, legyen pihenése nyugodt, csendes.

Törvények, rendeletek.

Módosítják az uttörvényt. Az érdekelt tek tiltakozására a kormány elhatározta, hogy az utadótörvénynek 58. cikkét módosítani fogja és a módosító törvénytervezet még a jelenlegi parlamenti ülészakban beterjeszti. A módosító törvénytervezet, értesüléseink szerint, a következő főbb intézkedéseket fogja tartalmazni: A megyei, községi utak karbantartására az egyenesadó megállapítására szolgáló jövedelem után a következő utadók fizetendők, amelyek nem haladhatják meg: 1. a 4 százalékot a mezőgazdasági ingatlanjövödelmi adón, 2. a 2 százalékot a beépített ingatlanok adóján, 3. a 4 százalékot a kereskedelmi és ipari adón, 4. az 1 százalékot a fizetések és nyugdíjak adóján, 5. a 3 százalékot a más jövedelmi adókon kivül. Az utadót évenként állapítják meg a megyei tanácsok és azok a belügy- és közmunkaügyi minisztérium jóváhagyása után lépnek életbe. Az utadó minden községben az állami adóval együtt hajtandó be. A befolyt utadót a megyei tanács az egyes községek között arányosan osztja fel. Az így felosztott utadó szerepel az illető község költségvetésében. Ezenkívül a községek a helyi utak javítása céljából a járművekre külön illetéket vehetnek ki.

Leszállították a nehéz benzint, a motörina és a zöld petroleum árát. Manoilescu ipar- és kereskedelemügyi miniszter intervenciójára a romániai petroleumtársaságok elhatározták, hogy a tisztított, nehéz benzint ipari motorok és parasztmalmok részére az eddigi 7 lej helyett különként 6 lejért fogják árulni loco gyár, a tisztított motorinát pedig különként 3 lej 50 baniért az eddigi 3 lej 70 bani helyett. A petroleumtársaságok leszállították az autótaktorok hajtásához szükséges ugynevezett zöld petroleum árát is, az eddigi 3 lej 80 baniról 3 lej 50 banira különként, loco szállító gyár.

IRODALMI SZEMLE

Románia Gazdasági Válsága.

A napokban hagyta el a sajtót Demeter János és Béla „Románia Gazdasági Válsága” című, a mai nehéz gazdasági viszonyokat tárgyaló könyve. A könyv a gazdasági válság okairól, annak országos vonatkozásairól, az értékesítés szervezéséről, az ipar- és a hitelpolitikáról tartalmaz igen figyelemreméltó adatokat. Rávilágít arra, hogy hogyan szüntethető vagy legalább is csökkenthető ez a mostani nagy gazdasági válság, helyes gazdaságpolitika mellett. Felhívjuk olvasóink figyelmét a könyv értékes voltára, lévén az egy komoly munka, ami igazán megérdemli, hogy gazdatársaink minél nagyobb számban olvassák.

„Der Pflug” címen most jelent meg az Erdélyi Szász Gazdasági Egylet 1931. évi zsebnaptára. A naptár megrendelhető a fenti egyesületnél Nagyszebenben. Ára 45 Lei. Szívesen ajánljuk a tartalmas német nyelvű naptárt olvasóinknak.

EGYLETI ÉLET

Az E. G. E. kolozs megyei osztályának téli munkaprogramjáról.

Irta: Bibó Béla az EGE kolozs megyei osztályának alelnöke (Folytatás.)

Egy másik háziipari ág a *kosárfonás*. Ezt az iparágat ott lehet üzni, hol a patakok, folyók mentén megfelelő fűzfavessző van. Nagyon fontos a nemes fűztelep létesítése, mert csak ilyen helyen terem meg a szép, hosszú, könnyen hajló, nem törékeny vessző, amiből a legszebb tárgyak állíthatók elő a falusi háztartás és gazdaságok részére. A kosárfonással rokon háziipari ág a *seprűkötés*, amely nagyon sok községben a szegényebb néposztály kedvelt foglalkozása. Seprű köthető nyírfa vesszőből és cirokból. Ahol van sás bőven ott érdemes ezt az anyagot is fölhasználni. Kosarak, szotyrok, méhkasok, lábtörők készítésére. Nagyon csinos és tetszetős tárgyak állíthatók elő sásból és nagy kelen-dőségükre való tekintettel ott ahol erre alkalom van, ezt a háziipart kultiválni kell.

Több községben foglalkoznak az agyag iparral is. Ezt az iparágat ott kell üzni, ahol jó agyag és fa áll rendelkezésre, mert csak ez esetben tarthat számot a kisgazda valamelyes haszonra. De rendezhet a gazdakör tavasz folyamán *betonépítő* tanfolyamot is, ott ahol megfelelő porond áll rendelkezésre. Ezen a tanfolyamon egy ügyes mestertől könnyen elsajátíthatják a betonnak porondal való készitési arányát, s így aztán könnyen csinálhat tetőcserepet, nemkülönben kutrámát, konyha, kamra és folyosó betonozást végezhet. Nem célozom a háziipar minden egyes ágával külön foglalkozni, itt csupán csak főlemlitem őket, ilyenek még:

Kőfaragó, kerti betonkészítő, rendes és gypjufonó, varró, himző háziiparágak, melyeket téli tanfolyamokon kell megtanítani. S ha már a háziipar annyira fejlődött, hogy a házi és gazdasági szükséglet keretein túlnőtt, úgy fontos az értékesítés, a piac megteremtése. Az értékesítés a legjobban háziipari szövetkezet útján érhető el.

A gazdálkodás és ismeretek színvonalát emelhetjük a különböző versenyek tartásával is. Azonban a versenyekkel tulásba menni nem szabad, mert ez könnyen irigységet, gyűlölködést válthat ki, már pedig a cél az, hogy neveljünk és tanítsunk, ami csak az egyetértés és békesség jegyében folyhat. Versenyek a következők volnának:

Tejelő, tejtisztasági, istálló, trágyatelep, eke, illetve szántás verseny, tanulmányi kirándulás stb. Ezek közül a 3 első részletesebben ismertetem a következőkben:

1. *Tejelőverseny* tulajdonképeni célja a tejelőgyedek kiválasztása, azok tovább fejlesztése, hogy azáltal minél nagyobb tejtermelést biztosíthassunk. A tejelőversenynél tekintettel leszünk úgy a tej mennyiségére, mint minőségére.

Tejelőversenyt csak olyan községben rendezhetünk, ahol fejlett szarvasmarha tenyésztés, elsőrangú legelő, mesterséges takarmány termelés biztosítja a tejjhozamot úgy mennyiségileg, mint minőségileg. A tejelőversenyek hosszabb időt igényelnek, mivel a fejős tehenek tejelésük egész tartama alatt állandó ellenőrzés alatt kell, hogy legyenek. Átlag 2 hetenként egy próbafejést kell eszközölnünk, hogy megközelítőleg megállapíthassuk az évi tejjhozamát egy tehenek.

A tejelőverseny magával hozza a helyes állatgondozást, istállók tisztántartását, rétek, legelők ápolását. A 2 hetenként megismétlődő próbafejési időközök alatt, takarmányozási kísérleteket végezhetünk, t. i. lucerna, széna, répa, korpa, pogácsa stb. takarmányoknak a tejelésre gyakorolt hatását kipróbálhatjuk. Ha tejelőversenyt akarunk rendezni, a gazdakörben ismertessük meg annak célját, s ha akadnak vállalkozók, kötelezzék magukat, hogy a versenyt végig csinálják. A verseny ellenőrzésével rendszerint 2 vagy 4 gazdát biz meg a gazdakör, akik a próbafejésnél jelen vannak úgy reggel, mint este és az eredményt feljegyzik a próbafejési lapon és a tehen tulajdonosának, szintén feljegyzik, hogy így az adatok ellenőrizhetők legyenek.

Próbafejési lap.

Az X. gazdakör Y. nevű tehenéről.
A tehen életkora . . . . . év.
Borjuzásának ideje . . . . . év, hó, nap.

Próbafejés ideje			Tejmennyiség literekben			Takarmány neme és minősége	Jegyzet
év	hó	nap	reggel	este	összesen 7/8 havonként	Réti széna	

Az év végén az elért eredményeket összehasonlítjuk és ha tovább tenyésztésre alkalmas anyagunk van, megkezdjük annak törzskönyvelését.

(Vége köv.)

Körlevél

az E. G. E. kolozs megyei osztályának kötelekékbe tartozó gazdakörök számára

Szám: 1664—1930.

Tekintetes Gazdaköri Elnökség!

Az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozs megyei Szakosztálya folyó hó 20-án tartott intézőbizottsági ülésén elhatározta, hogy műsoros gazdasági előadásokat rendez:

December hó 6-án, szombaton délután 6 órakor *Bánffyhungadon*, a gazdakör helyiségében.

December hó 7-én, vasárnap délután 2 órától kezdődőleg ugyanott *Bikal, Ketesd, Sárúásár, Nyárszó és Damos* községek gazdanépe részére.

December hó 8-án, hétfőn délelőtt 10 órakor *Zsobokon a Sztána, Farnos és Kispetri* községek gazdanépe részére.

December hó 9-én, kedden *Kalotaszentkirályon a Zentelke, Magyarókereke és Jákótelke* községek gazdanépe számára.

December hó 10-én, szerdán *Magyargyerőmonostoron, a magyargyerőmonostori és valkói* kisgazdák részére.

December hó 13-án, szombaton d. e. 10 órakor *Szászfenesen*, a szászfenesi kisgazdák részére.

December hó 13-án, szombaton délután 5 órakor *Gyaluban*, az iskolában, a *gyalui és magyarlónai* kisgazdák részére.

December hó 14-én, vasárnap délelőtt 10 órakor *Inaktelkén az egeresi és győrővásárhelyi* kisgazdák részére.

December hó 14-én, vasárnap délután 5 órakor *Nagykapuson a kis- és nagykapusi* kisgazdák részére.

December hó 15-én, hétfőn *Jegenyén, a jegenyei* kisgazdák részére.

Kérjük a Gazdakör Igen Tisztelt Elnökségét, hogy szíveskedjék lehetőleg az érdekelteket megfelelő módon és időben értesíteni az előadásokról, hogy azok minél látogatottabbak legyenek.

Amennyiben fontosabb ok nem indokolja a módosítást, kérjük a program változatlanul való szíves elfogadását.

Várva az igentisztelt Elnökség mielőbbi szíves értesítését, vagyunk

Kolozsvár, 1930. november 21.

kiváló tisztelettel:

Szász István s. k. Török Bálint s. k. szakosztályi elnök. szakosztályi titkár.

Körlevél

az E. G. E. kötelekékbe tartozó gazdaköri elnökségek számára.

Szám: 1663—1930.

Tekintetes Gazdaköri Elnökség!

A téli időszak közeledtével a gazdaköri tevékenységeknek az ideje elérkezvén, felhívjuk az E. G. E. kötelekékbe tartozó gazdaköröket, hogy téli munkaprogramjaik összeállításáról gondoskodni szíveskedjenek. Tájékoztatásul közöljük az alábbi vázlatot, amelynek alapján a gazdakörök munkaprogramja összeállítható. Kívánatos volna, hogy a gazdakörök

1. naponta rendezzenek esténként egy órás kaszinószerű összejöveleteket a napi események megbeszélése, napi lapok felolvasása céljából.

2. Hetenként egyszer rendezzen a Gazdakör gazdasági tárgyú felolvasásokat szaklapokból, könyvekből, vagy felkért előadók útján előadásokat, állategészségi, növénytermelési, egészségügyi, jogi, gyümölcsészeti stb. kérdésekről.

3. Szerezze be a gazdakör az E. G. E. Irodalmi és Könyvkiadó Vállalatában megjelent gazdasági szakkönyveket. Már 5 drb. megrendelése esetén 25% kedvezményt nyújt az egyesület az árákól.

4. Irja össze a Gazdakör a tagok gyümölcsfacsemete szükségletét, amelyet a Szakosztály kb. 40%-os kedvezménnyel szerez be közösen a gazdaköri tagok részére. A gyümölcsfák kiosztása Kolozsváron történik.

5. Irja össze a Gazdakör a tagok eke szükségletét, közösen és a legnagyobb kedvezmény mellett, a Szakosztály útján való beszerzés céljából. Állítsa össze a Gazdakör a közös használatra beszerzendő gépek és eszközök jegyzékét (vetőgép, triór, rosta, kapáló gép, kézi kerekcsereblye, mentő szekrény stb.) és kérjen ajánlatot a Szakosztály útján azokra.

6. Törekedjen a Gazdakör a község állatállományának elsőrendű apaállatokkal való javítására. Elsőrendű tenyészetekből

szerezen be bikát, kant, kosokat, kakasokat. Jelenleg aránylag kedvező áron tudna vörös izlandi fajta kakasokat szerezni a Szakosztály a Gazdaköröknek. A vörös izlandi fajta baromfinak előnye a magas tojáshozam, sok hus termelés, edzettség és élelmesség. Kívánatos volna, hogy az egyes községek egy fajtájú állatot tenyészessenek, mert csak így közelíthetők meg a magasabb tenyésztési célok.

7. Ünnepek alkalmával birják jókedvű adakozásra a falu népét, az ifjuság bevonásával rendezendő műsoros előadásokkal ünnepekkel, mulatságokkal. Ezeknek, zene, szavalat, monolog előadási számokkal szerepelhet az ifjuság, színi előadások rendezhetők. Ezek belépődíjai gyarapíthatják a Gazdakör jövedelmét.

8. Ősszel és tavasszal szántás versenyeket rendezhet a Gazdakör, amelyeken a barázda mélységét, szélességét, átfordítottságát, tisztaságát bírálják. Tejtisztasági versenyeket, amelyeken vattaszűrőt kölcsönöz a Szakosztály a Gazdakörnek. Istálló, trágyatelep versenyt, amelyeken az istálló tisztaságát, rendjét, az állatok ápoltságát, takarmányozás rendjét, trágyatelep gondozottságát, az itató környékének tisztaságát bíráljuk el.

9. Egy-egy ilyen verseny eredményeként minta istállót, minta trágyatelepet, mintagyümölcsöst, minta méhest, minta baromfiólat vagy sertésólat jelölhetünk ki követésre méltó példa gyanánt és e versenyek kitüntetettjeinek jutalmazásához úgy a Szakosztály, mint a szövetkezetek, — ha vannak — vagy magánosok készsággal járulnak hozzá tehetségük szerint.

10. A versenyekhez hasonlóan terménykiállításokat gyümölcsbemutatókat, állatdíjazásokat rendezhetünk. Mindezekben a Szakosztály szívesen támogatja a dolgozni akaró gazdaköröket.

11. Különböző tanfolyamok rendezhetők a tél folyamán, ilyenek pld. a fadaragó, nád, sás, szalma, gyékényfonó, seprükötő, a nők részére varró tanfolyamok. Az oktató fizetéséről, ellátásáról és a feldolgozandó anyagról a résztvevők tartoznak gondoskodni közösen, a Gazdakör irányítása mellett, a tanfolyamon készült áruk a résztvevők tulajdonába mennek át ennek ellenében.

12. Támogassa minden gazdaköri tag a falusi Hangya és Hitelszövetkezeteket tökélemelés, vásárlás és betéttel, mert csak így izmosodhatnak meg a szövetkezetek és támogathatják viszont a gazdaköröket.

Jelentse be minden Gazdakör mindazokat a megyebeli birtokosokat, akik 50—100 holdnál nagyobb birtokkal rendelkeznek és nem tagjai még az Erdélyi Gazdasági Egyletnek, hogy az egylet felhívassa az illetők figyelmét a tagok sorába való belépésre, mert az Erdélyi Gazdasági Egylet is csak úgy tud megfelelni hivatásának, ha a gazdaközönség is támogatja az Erdélyi Gazdasági Egyletet.

Az E. G. E. hangsúlyozni óhajtja, hogy bár szegény, de ennek dacára minden tőle telhető támogatást szívesen nyújt a hozzáfutóknak és tanácsal díjtalanul látja el.

A fent elmondottak csak vázlatosan tárták fel a gazdakörök munkaprogramját. Ezek alapján a községi gazdakörök egyenként elkészíthetik saját munkaprogramjukat a helyi viszonyoknak megfelelően módosítva vagy szükségszerűen bővítve.

Kívánatos volna, hogy a Gazdakörök a legintenzívebb munkára készüljenek fel, annál is inkább, mert most már működésük elé nem fog akadály gördülni, miután az alapszabályaik jóváhagyattak, csupán az erre vonatkozó hivatalos értesítés vár még szétküldésre.

Kolozsvár, 1930. november 22.

Gazdatársi üdvözléssel:

Az E. G. E. Elnöksége.

A háromszékvármegyei Gazdakör, mint az E. G. E. fiókja, felhívja a községi gazdakörök figyelmét, hogy kedvezményes áru gazdasági gépeket szállít a tagoknak és kéri a szükséglet bejelentését. A gazdakör megkezdte a gazdák tavaszi műtrágya szükségletének összeírását. A megyei gazdakör járási gabona értékesítő központokat állított fel. Felhívja tagjait, hogy a mezőgazdasági kamara útján szerzett és a megyében kereken járó szelektort használják, vetőmagvaikat takarítsák ki és osztályozzák vetés előtt.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1928 évre 350 lej tagdíjat és E. G. pótdíjat fizetett: Finna K. Asszony nép (300.—), gr. Teleki B. Zsibó, Tolvaly F. Póka.

1929 évre 350 lej tagdíjat és E. G. pótdíjat fizetett: Finna K. Asszony nép (300.—), gr. Teleki B. Zsibó, Tolvaly F. Póka.

1930 évre 300 lej tagdíjat és E. G. pótdíjat fizetett: Demeter L. Cristesti (50 lej 1929 évre), Berki J. Kolozsvár, Horváth G. J. Mbagó, Kaszás F. Zsibó, Nagy F. Tövis, Gitta B. Temesvár, Szabó K. Albi.

1930 évre 350 lej tagdíjat és E. G. pótdíjat fizetett: gr. Teleki Á. Kolozsvár, Gazdakör Uzon (200.—), Székely J. Balázsfalva (150.—), gr. Teleki B. Zsibó, Szepes J. Mbogát, Zsák J. Nhalmány, Gazdakör Alsócsernáton, Zathureczky K. Najta, Bürger A. Mvásárhely, dr. Eöry I. Migen, Nyerges J. Kolozsvár, Béli P. Sepsiszentgyörgy, Hitelszövetkezet Bihar, Tolvaly F. Póka, gr. Károlyi Gy. Mácsa (150.—), Hitelszövetkezet Vargyas (150.—).

Vegyes közlemények

FELHÍVÁS

A TAGDÍJAK SÜRGŐS BEFIZETÉSÉRE.

Tisztelettel felkérjük az Erdélyi Gazdasági Egylet összes tagjait, hogy úgy a január hónap esedékessé vált folyó évi, mint az előző évekről hátralevő tagdíjaikat sürgősen szíveskedjenek beküldeni az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala címére (Cluj-Kolozsvár, Str. Andrei Mureşan—Attila-u. 10), mert az egyesületet súlyos anyagi körülményei arra kényszerítik, hogy ellenkező esetben az egyesületi jogtanácsos ur útján küldje ki a felszólításokat. Minden Tisztelt Tagtársunk a saját érdekében cselekszik, ha a felesleges költség szaporítást elkerülve, tagdíj tartozását haladék nélkül rendezi.

Az E. G. E. Elnöksége.

A cseh nagyipar és a romániai kisgazdák. Tudvalevőleg a cseh „Continentale” Kern és Társa vasnagykereskedelmi cég uralja egész Erdély vasiparát. A kartell-politikával lehengette a romániai vaskereskedőket, legutóbb a kolozsvári Babós és Tsa Erdélyszerte előnyösen ismert vaskereskedő céget. A vasat tudvalevőleg a gazdák használják a legnagyobb mértékben különböző formában. A gazdák tönkrement állapotában igen nagy szerepe van a monopolisztikus nagyipari, nagykereskedelmi és kartellpolitikának, amint ezt a fenti esetben világosan láthattuk. A cseh ipar és kereskedelem a romániai kisgazdák keserves keresetéből táplálkozik és terjeszkedik ma is és emeli a vásárakat, amikor — bár nevésegesen hangzik — a mezőgazdasági termékek árát maximálják! Konszolidáció ez?

Megállapították a dohány beváltási árakat. A monopól vezérgazgatóság a dohányárakat a folyó évi termésre a következőkben állapította meg. A beváltási árak a következők: Lux dohány 50—60, elsőrendű 40—45, másodrendű A. 30—33, B. 26—30, C. 22—27, harmadrendű A. 19—22, B. 15—18, C. 12—14. Az utóbbi magasabb szám a kerti dohányokra vonatkozik. A szatmár-vidéki dohányt legtöbb esetben harmadrendűnek minősítik és így a gazda azért kilónként 15—19 lejt kap. Az előző évek tapasztalatai alapján aggodalommal néz a gazdaközönség a beváltások elé

mert ha az eddigi igazságtalan módon fog a becslés történni, újabb károsodás éri a termelőket.

A következő 10 esztendőben nem épül új cukorgyár Csehszlovákiában. A csehszlovák kereskedelmi minisztérium törvényjavaslatot dolgoz ki, amely 1930 november 1-től 1940 október végéig megtiltja Csehszlovákia területén új cukorgyárak felépítését.

A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége Kolozsváron a Schütz János-u. 3. szám alól áthelyezte hivatalos helyiségét az Unió-utca 12. szám alá.

A nagyváradai árutőzsde néhány nap múlva megkezdte működését. A tőzsde helyiségeit a nagyváradai Egyesült Bank Rt. épületének emeleti helyiségeiben rendezik be, amelyeket a pénzügyet az első évre teljesen díjtalanul bocsájtott a tőzsde rendelkezésére.

Új százasok kerültek forgalomba, melyek barnás színezésükkel különböznek a régiektől. Nagy baj azonban, hogy nem jut belőle mindenkinek elég sok. Mi kívánunk olvasóinknak sok új százast.

Szegődménylevelek kaphatók az E. G. E.-nél. Több oldalról merül fel az a kívánság, hogy a gazdaközönség gazdasági nyomtatvány szükségletéről gondoskodják az E. G. E. Ezen kívánalomnak eleget teendő, az egyesület szegődménylevelet nyomtatott. A szegődménylevel az alkalmazott alkalmazási feltételeinek felsorolására, a kivett járandóságok feltüntetésére és az átadott tárgyak leltározására tartalmaz rovatokat. Ezek ára darabonként 3 L. Megrendelhető az E. G. E. titkári hivatalában. (Kolozsvár, Attila-utca 10.)

— Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűviz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz azáltal, hogy a beltartalmat kiméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenné tették, hogy a Ferenc József viz számos féloldali hűdésben fekvő betegnél is megette a kellő hatást s így nagy megkönnyebbülést okozott. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és főszerüzletekben kapható.

PIAC.

Kolozsvári Tőzsdei árak:

Buza 370, zab 260, árpa 270, tengeri 290 lei 100 kgként. Dió 24 lei, bab 6 lei, mák 18 lei kgként.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lej Vastagabb betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lej

Őszi ültetésre ajánlok verőfényes kötött talajon nevelt alma és körte oltványokat Kolozsvárra beszállítva darabonként 40 lei. A megrendelést fölveszi az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala, hol a fajták meg tudhatók, s hol a rendeléskor a vételár fele lefizetendő. Mádly András. 342

Arab lippiczai kitűnő kocsilovak, egy pár négy éves kanca, két csödör, prima tenyészigazolványos szimenthali bikák, emdeni ludak, pekingi kacskák, brons pulykák, telivérű sima és drótszőrű foxterrierek és tacsók, duvad irtó katorék ebek eladó. Prohaska Hugó gazdasága, Delta, - Timis. 351

Allást keres volt gazdaságot szerény igényekkel. Ugy gazdasági, mint gazdasági ipari és kereskedelmi ügyekben is járatos. Bizalmi állást is vállal, igen jó ajánlásokkal rendelkezik. Cim a kiadóban. 352

Eladó birtok. Érkeserü határában 92 k. holdnyi terület. 54 szántó és 38 k. hold kaszáló birtok, tanya-épülettel. Belsőségben 6 szoba, konyha, pince sít lakóháznak, alsó lakásban kis lakószoba, konyhával, kamrával, magtár, 18 drb állatra istálló, ezzel szemben 3 kocsi kocsiszin, kas, kocsiszin épülettel, 1 kat. hold gyümölcsös és konyhakert eladó. Id. Márton Sándor Érkeserü-Chesereu, vasútállomás Síldndru 6 km-re hova kocsit küldök jelentkező vevőnek. 353

AMBROSI, FISCHER & CO AIUD · JUD · ALBA

Szőlőoltványok,
alanyvesszők, gyümölcsfák, diszfák, rózsák,
stb. legjobb beszerzési forrása.

Árjegyzék kívánatra díjtalan

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank RT. Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7. szám.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el, és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza.
Olcsó kölcsönöket nyújt.

Fiókjai: Dej-Dés, Diciosánmartin-Dicsőszentmárton,
Alba-Iulia-Gyulafehérvár, Targu-Mures-Marosvásárhely,
Oreda-Nagyvárad és Timișoara-Temesvár.

SAJÁT TÖKÉI: 143 MILLIÓ LEJ

Affiliált intézetei: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Turda-Torda, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Aiud-Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Odorheiu-Szekelyudvarhely és Cristur-Szekelykeresztúr, Szászregéndéki Takarékpénztár Rt. Reghin-Szászregén, Népbank Rt. Huedin-Bánffyhungyad, Szamosújvári Hitelbank részvénytárs. Gherla-Szamosújvár.

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez
Áruraktárai a vasút mellett 3804.

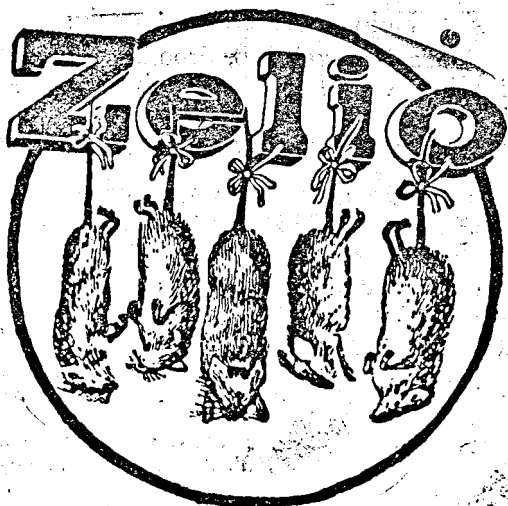
Szőlőoltványok

ugymint amerikai sima és gyökeres vesszők a legkeresettebb fajokból, legjobb minőségben, garantált fajtisztán kaphatók:

Caspari Fr.-né, Medgyes-Medias,
Jud. Tárnavá-Mare.

347 **Árjegyzék ingyen.**

„NEUBURGER“ KÜLÖNLEGESSÉG.

paszta patkányok magvak egerek ellen

Az egyedüli készítmény, mely ezen kártékony állatokat kiirtja.

A kiváló minőségért a „Bayer“

név szavatol,

Főképviselőt:

„Pharma“ Studerus & Co.

345 București, II., Str. Spiru Harot 5

Szakkönyvek részletfizetésre!

Balázs: Központi szeszfordék könyvvitele	Lei 163.—
Balogh: Villamoscsengők és házitelefonok	„ 163.—
Grabner: A gazdasági növények nemesítése	„ 163.—
Kenese: Háziállato kokszerű takarmányozása	„ 109.—
Kerpely: A jó dohánykertész	„ 170.—
— Műtrágyák helyes alkalmazása	„ 80.—
Kiss: Igásló tenyésztése	„ 80.—
Kovácsy: Szarvasmarha tenyésztése	„ 54.—
— Baromfitenyésztés kézikönyve	„ 68.—
Kodolányi: Mezőgazdasági munkák és teendők	„ 95.—
Kukulyevics: Védekezés a ragadós állati betegségek ellen, I. r.	„ 170.—
Kukulyevics: Védekezés a ragadós állati betegségek ellen, II. r.	„ 170.—
Lónyai: Kecsketenyésztés	„ 90.—
Matlaskovszky: Kis gazdaságok számvitele	„ 102.—
Molnár: Szőlőmivelési káté	„ 81.—
Monostori: Az egészséges állatok gondozásáról	„ 34.—
Récz: Magyarország juhtenyésztése	„ 71.—
Seyfried: Gazda mint üzletember	„ 28.—
Szilárd: Takarmányozástán	„ 125.—
Vezérfonal felnőttek mezőgazdasági oktatásához	„ 120.—
Szilasi: Száraz takarmánynövények termesztése	„ 125.—
Cserháti: Az istállótrágya	„ 27.—
Földes: Az erdő és annak művelése	„ 54.—
Graber: A gabonafélék termesztése	„ 27.—
Groffits: Gazdasági építézet dióhéjban	„ 102.—
Herblay: Baromfitenyésztés	„ 54.—
Konkoly Thege: Szántóföldi szálas takarmánytermelés	„ 54.—
Matlaskovszky: Kis gazdaságok berendezése	„ 54.—
Mezőgazdasági útmutató.	
— Növénytermelési kérdések I.	„ 68.—
— Allattenyésztési kérdések II.	„ 68.—
Molnár: Gyümölcs értékesítése	„ 54.—
Pettenkopfer: A jó pincegazda	„ 68.—
Rechenbach: A gabonatermés fokozása	„ 58.—
Rodiczky: A kiscgazda kecsketeenyésztése	„ 58.—
Sporzon: A kiscgazda mezőgazdasági gépei	„ 68.—
Winkl: A kosárfűz termesztése	„ 27.—
Zimmermann: A pata ápolása	„ 27.—
Ormány: Gazdasági egyszerű számtartás	„ 354.—
— Mezőgazdasági kettős számtartás	„ 213.—
Praznovszky: Dohánytermelés és kezeléstan	„ 82.—
Rodiczky: A kecske tenyésztése és hasznosítása	„ 68.—
Schreckert: Az istállótrágya kezelése	„ 218.—
Tátray: Lótenyésztés és a ló külső formáinak ismertetése	„ 122.—
Zaitschek: Miképpen állítsuk össze a fejőtehenek takarmányozását	„ 27.—

Ezt a szelvényt szíveskedjék levágni és pontosan kitöltve beküldeni. A rendelési összeg 20%, szóval husz százaléka fizetendő utánvétellel, a maradvány pedig 10 havi egyenlő részletre.

Lepage Könyvkereskedés Részletosztály
Cluj-Kolozsvár.

Megrendelem a „Szakkönyvek részletfizetésre“ hirdetésből a következőket:.....

összesen Lei ..... azaz ..... Lei értékben. A szállításnál Lei ..... és ezenfelül portóköltség utánvételezendő, a maradványt pedig minden hó 1-én esedékes Lei ..... összegű részletben fizetem.

Kelt, ... hó ..... -én.

Megrendelő aláírása:

Pontos cím:

Az
Ambrosi Szőlőoltványtelep Medgyes-Medias
Tulajdonos: **Dr. Ambrosi Alfréd**

Szállít
elsőrangú és garantált fajtisztá Szőlőoltványokat és amerikai alanyvesszőket. —
Kérje új árjegyzékünket! 350

Szállítunk elsőrendű 346
és napsugaras hegyi
szőlőoltványokat és fekvésről származó
amerikai alanyvesszőket.
Árjegyzéket ingyen küldünk.
A medgyesi gazdasági tanintézet szőlőoltványtelepe. Telefon 104.

**Köhögés
Hurut
Tüdőbetegség**
ellen minden esetben bevált a

Siromalt

gyógyszer, mert az összes gyógyanyagokat tartalmazza, amelyeket a leghíresebb orvosok ezen betegségek ellen ajánlanak. — A Siromalt állandó és rendszeres használata által meggyógyul a hurut, elmúlik a köhögés és enyhül a tüdőbaj. Az étvágy megjavul, az életkedv fokozódik, a jó arcszín és a testierő teljes egészében visszatér. A Siromalt olcsó, jóízű tápláló, malátás készítmény, amely minden patikában kapható. — Ha köhög, gyakran hurutos, azaz gyenge tüdejü, írjon a GEAKRAYER R.-T. Laboratórium, Timișoara 41 címre ingyen füzetért, hogy megtudja mit kell tennie ezen bajok ellen. 355.

BIZTOS HATAJU PERMETEZO ZER LUZI HARMAN ES GYUMOLCS PENESZ ELLEN FOKOZZA A BORDOI-LE HATAJAT MINDEN 100 LITER BORDOI-LERE FEL KILOGR. SULFAROL CHINOIN

Kérjen ismertetőt a lerakatoktól:

Schieb és Társa Cluj-Kolozsvár, Piața M. Vi'eazul 40. Hungya Központ és Fiókjai. — Mezőgazdák Kereskedelmi R. l. Árad. — Verkaufschalle Bistrița-Beszerce. — Spitz Mór Carei-Mare-Nagykáro y. — Gazdasági Egyesület Dej-Dés. — Gazdák Szövetkezete Satu-Mare Szatmár, Gen Olteanu 8. — C. r. l. F. Jickeli Sibiu-Nagyszeben. — Dávid János gyógytár Tg. Mures-Marosvásárhely. — Faicievici I. Timișoara-Temesvár, I. Reg. Ferdinand 8.

Főlerakat:

Frederic Spodheim & Co. București,
Bd. Elisabeta 55. sz. 236